

וְדַע וְהָבֵן, כִּי הַכֶּנֶף מִן כֶּנֶף לַמִּצְוָה וְלֹא לַעֲיֻבָּא וְאִם יַעֲשֶׂה שְׁלֹא מִמִּין הַכֶּנֶף מוֹתֵר לְצֵאתָ בָּהּ בַּשַּׁבָּת, אֲנִי⁶⁹ דְּמִצְוֹת מִן כֶּנֶף לֹא קִיִּים מִצְוֹת צִיצִית קִיִּים, תִּדְעַ דְּאִמְרִי חוּטֵי צִמְרֵי פוֹטְרִי בְּשֵׁל פֶּשֶׁת⁷⁰, וּפְרִיִּי אַעֲגִי דְּלֹא מִן כֶּנֶף הוּא אִפִּי הַכִּי פוֹטְרִי, פִּי פוֹטֵר מִשּׁוּם מִן שִׁינֵי וְלֹא מִשּׁוּר מִן כֶּנֶף. וְאִתְּ דוּק' בִּשְׁנֵי מִינִין לֹא מַעֲכָב אַבְל בְּמִין אֶחָד מַעֲכָב כְּגוֹן אִם אֵין לוֹ תַּכְלֵת וַעֲשֶׂה מִן אֶחָד שְׁלֹא מִמִּין הַכֶּנֶף⁷¹, דִּהּא אִמְרִי בְּרִישׁ הַתַּכְלֵת⁷² כֵּת' הַכֶּנֶף מִן כֶּנֶף וְכֹר' וְכֵת' וְרֵאִיתִים אוֹתוֹ אוֹ הֵאִי אוֹ הֵאִי, אֵלֶּם' דַּעֲשֶׂה דוֹרֵאִיתִם אִמִּין כֶּנֶף לְחוּדִי נְמִי קֵאִי, וְלִמָּה לֹא יַעֲכָב כְּמוֹ שְׁמִין תַּכְלֵת וְלִבֵּן מַעֲכָב אִם זֶה⁷³ אֵי לֹא וְרֵאִיתִם אוֹתוֹ, דְּמִשְׁמ' אֵי הֵאִי אֵי הֵאִי, אִמ' אֲנִי דוֹרֵאִיתִם אוֹתוֹ אִמִּין שִׁינֵי קֵאִי⁷⁴ אוֹ הַתַּכְלֵת שֶׁהֵם מִצְוֹת צִיצִית בְּלֹא מִן כֶּנֶף, אַבְל מִצְוֹת מִן כֶּנֶף שֶׁהֵיא מִצְוֹת⁷⁵ אַחֲרֵת לֹא קֵאִי עֲלֵה וְרֵאִיתִם אוֹתוֹ. הֵא דְּקֵא נִסִּיב לִי הַתַּלְמוּד / כֵּת' הַכֶּנֶף מִן כֶּנֶף, מִשּׁוּר דְּתִנָּא בְּמִתְנִי לְשׁוֹן לִבֵּן, נִקְטָנִי אִיהוּ לְשׁוֹן הַכֶּנֶף מִן כֶּנֶף לְקִצְרֵי בְּלִשׁוֹן⁷⁶, וְהַעֲיָקֵר דַּעֲלֵ צִיצִית קֵא סְמִיךְ דְּמִינִיָּה נִפִּיק לֵן מִן שִׁינֵי בְּצִיצִית. תִּדְעַ דְּבִפ' הַתַּכְלֵת⁷⁷ פְּרִיךְ אֶקֶל אֵילָן, לֹא יִהְיֶה אֵלֶּא לִבֵּן, פִּי וְתִנָּא אֵין לוֹ תַּכְלֵת מִטִּיל לִבֵּן, הֵא הֵתֵם לֹא מִן כֶּנֶף הוּא לֹא בְּבִגְד וְלֹא בְּמִרְאָה, אִפִּי הַכִּי הוּא פֹטֵר, אֵי לֹא מִשּׁוּר דְּרִישׁ לְקִישׁ, אִיכְ עַל כְּרַחֲי הֵאִי דְּקֵאֵם' לֹא יִהְיֶה אֵלֶּא לִבֵּן, הֵינֵנו לְפוֹטְרֵי מִשּׁוּר מִצְוֹת צִיצִית דְּמִין שִׁינֵי וְלֹא מִשּׁוּר מִן כֶּנֶף, וְשִׁמְעִינִי דְּמִין הַכֶּנֶף לֹא מַעֲכָב אִפִּי בְּמִין אֶחָד דִּהֵתֵם מִן אֶחָד הוּא, וְקֵא פְּרִיךְ לֹא יִהְיֶה אֵלֶּא לִבֵּן. וְחוּזְרֵנִי דִּהּא אֵיכְ עִם קֵל אֵילָן ד' חוּטֵי לִבֵּן וְהוּי מִן כֶּנֶף בְּמִרְאָה, וְאִתְּ מֵאִי שְׁנֵא מִן כֶּנֶף דְּלֹא מַעֲכָב מִשְׁנֵי מִינִין דִּהוּוּ מַעֲכָבֵי אֶהֱדִידִי אֵי לֹא וְרֵאִיתִם אוֹתוֹ דְּמִשְׁמ' מִינִי אוֹ הֵאִי אוֹ הֵאִי. נִי לְכָלֵל בְּתוֹרָה שְׁבוּ נִצָּא לְאוֹרָה⁷⁸, כֹּל מִצְוָה שֶׁנִּי בִּהּ לְשׁוֹן צוּי, הֵן בִּשְׁנֵי דְּבִרֵי, הֵן בְּשִׁלְשׁ, הֵן בְּאַרְבַּע, וְלִשׁוֹן צוּי כוֹלֵלִין יַחַד לְהִיּוֹת מִצְוָה, (וְהֵת) כֹּל⁷⁹ אֶחָד וְאֶחָד מַעֲכָב אֶת חֲבִירָה, כְּגוֹן תַּכְלֵת וְלִבֵּן, אֵי לֹא וְרֵאִיתִם אוֹתוֹ דִּילְפִינֵן מִצְוָה מִינִיָּה דִּהּאֵי לְחוּדִיָּה וְהֵאֵי לְחוּדִיָּה, הוּוּ מַעֲכָבֵי אֶהֱדִידִי לְרִבְבֵּן דְּקִיִּים לֵן כוּתִיָּהוּ, וְטַעֲמ' דְּלִשׁוֹן הַצּוּי כוֹלֵלִין לְהִיּוֹת מִצְוָה אַחַת, שֶׁנִּי וְנִתְּנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּת' תֵּכ', הֵרִי לְשׁוֹן צוּי, שְׁאֵין תַּכְלֵת בְּלֹא צִיצִית, דִּהֵינֵנו מִן שִׁינֵי דְּמִינִיָּה נִפִּיק לֵן מִן שְׁנֵי וְכֵאֵילוֹ נֵאֵם' וְנִתְּנוּ שְׁנֵיהֶם וְהֵרִי הֵן מִצְוָה אַחַת (וְאִיצְטֵר) וְרֵאִיתִם⁸⁰, אֵי נְמִי בְּג' דְּבִרִים וְלִשׁוֹן צוּי כוֹלֵלִין לְהִיּוֹת מִצְוָה אַחַת, כְּגוֹן גְּבִי לִוְלֵב דְּכַתִּיבִי ווִי' וְעֵנֶף עֵץ עֲבוֹת וְעֵרְבִי נִחַל⁸¹ וְעַל יְדֵי וְלִקְחָתֵם לְקִיָּחָה תִּמָּה⁸², שְׁגֵם אֶתְרוּג עֲמֵהֶם וְהֵם עִם אֶתְרוּג מִצְוָה אַחַת וְכֵאֵילוֹ כֵּת' וְכַפּוֹת וְאֶרְבַּעַתָּן מַעֲכָבֵי אֶהֱדִידִי

69. צ"ל: דנהי. 70. מנחות לט ב ורש"י שם ד"ה חוטי.

71. בכ"י: לחודיה נמי קאי, אבל נמחק. 72. מנחות לח א.

73. צ"ל: זה את זה. 74. אולי צ"ל: אלבן והתכלת.

75. צ"ל: מצוה. 76. עיין לעיל עמ' 213. 77. שם מ א.

77א. ר יר' פסחים פ"ב ה"ב, כ"ט ע"א: "פתח לנו ר' יוחנן פתח מאיר כאורה", וכללו של המחבר לא מצאתי.

78. "וה" נכפל מהמלה הקודמת ותיקן מי שתיקן ו"והתכל".

79. נכפל שלא לצורך. 80. ויקרא כג מ, ועיין להלן עמ' 219 הע' 10. 81. מנחות כז א.

כאשר אפרש לפני. או בד' דברים כמו על ארבע כנפות כסותך⁸², דלשון ציוי משמע ארבע ציציות מצוה אחת הן כרבנ' דקיימ' לן כוותיהו⁸³, ואי לא אשר תכסה בה, דמרבין מ'יני' בעלת ה' כנפים להטיל לד' כנפים, הוה אימעטא כמו בעלת ג' כנפי'⁸⁴, וכן כל הנך דתנן בהקומץ רבא⁸⁵. וכל היכא דלשון אינו כוללן להיות מצוה אחת לא מעכבי אהדדי, כגון הכנף מין כנף, אע"פ שהיא מצוה לפי דרשת רבותי, מ"מ אינה מצוה אחת עם תכלת ומין שיני לעכב, שאם לא יהיה מין כנף, לא יתחייב בציצית. וטעמ' דלא כת' ונתנו על ציצית של מין כנף פתיל תכלת, שאם היה כת' של מין כנף אז היה משמ' דשלשתן תכלת ולבן ומין כנף היו מצוה אחת. והמבין יבין, מדלא כת' של מין כנף דלא חדא מצוה (מצוה) נינהו, הילכ' לא מעכבי.

וכן בסוכות תשבו שבעת ימים⁸⁶ עיקר הציציות המפורש שישבו בסוכו' שבעת ימים, ומדרש רבותי⁸⁷ תשבו כעין תדורו, היו לו מסות נאות⁸⁸ ומצעות נאות מעלן לסוכה, ואחרי שאינו מפורש בציציות הוה כמצוה אחרת ולא מעכבי אם אינו מעלן לסוכה, אלא שלא קיים מצוה אחרת, דקיימ' לן כרבא כנגד אביי דאפליגן⁸⁹ בטעמ' דשומרי גנות ופרדיסין דפטורין מן הסוכה, אביי אמ' תשבו כעין תדורו, ורבא אמ' פירצה קוראה לגנב, אבל משו' תשבו כעין תדורו לא היו פטורין, דכעין תדורו לא מעכב ישיבת סוכה, דלאו מצוה אחת היא, אלא תוספת מצוה. כי ההיא דערבי פסחים⁹⁰, שתאן חי ידי יין יצא ידי חרות לא יצא, וכן אם אכל מצה עשירה ידי מצה יצא, ידי לחם עני לא יצא⁹¹, דלחם עני מצוה באפי' נפשה היא. וכן [חליצה] ורקיקה דיבמה מעכבי' אהדדי⁹², אבל סדרן לא מעכב, אם הקדים המאוחר או איפכ' אמרי' בפ' מצות חליצה⁹³ דבדיעבד כשירה. גם קריאה כי תהי' מעכבת אי לא כת' ככה

82. דבר' כב יב. 83. מנחות לו ב.

84. שם מג ב. 85. פ"ג מ"ו, ז. 86. ויקרא כג מב.

87. סוכה כח ב. 88. שם: כלים נאים מעלן לסוכה מצעות...

89. שם כו א, ועיין בתוס' שם ד"ה דפרצה, ובתוס' הרא"ש (ירושלים תשי"ח) שם נוסף "אלא דמשמע ליה דאין לפוטרו משום תשבו כעין תדורו" ושם התכוון לציגו של רבינו ולא לטעמו של הר"ן בפירושו לרי"ף, שעליו העיר המהדיר שם הע' ס"ו, ועיין בחידושי הרא"ה, הו"ל מ. הרש"ל, גנזי ראשונים תשכ"ב, עמ' 87, שלדעתו א"ץ רבא חולק על טעמו של אביי, אלא סבור הוא "דכי האי גוונא שפיר הוי כעין תדורו", ועיין בריטב"א לסוכה שם.

90. פסחים קח ב, וברש"י ורשב"ם שם.

91. שם לה א סתם "הואיל ואין אדם יוצא ידי חובתו דהיא ליה מצה עשירה..." ועיי"ש לו א וברש"י שם ד"ה יום ראשון, ותוס' שם לה ב ד"ה מי פירזת ובראבי"ה ח"ב עמ' 96, במעשה רוקח מ' מ"ו, ובאו"ז ח"ב ג"ח ע"ד, ומה שהביא בס' המכתם עמ' 404 בשם הראב"ד, ועיין בטור או"ח סי' תס"א ובב"י שם. וכל הפוסקים סבורים שאין יוצאים ידי חובת מצה בלילה הראשון במצה עשירה ויש מהם הדנים בשאלה אם מותר לאכול בכלל מצה עשירה ביום א' דפסח ולא מצאתי מי שהבחין בין חובת מצה לבין חובת לחם עני. ושם התכוון רבינו ב"י מצה יצא", שאין חשש חמץ, אבל אז אין זה שייך לכלל שבו הוא דן, וצ"ע. 92. יבמות קד א.

93. שם קו ב, אבל ר' לעיל ח"ב עמ' 79 שם כתב שהוא אליבא דר"ע דרקיקה לא מעכבה.

יעשה⁹⁴, דמעשה דווק' מעכב, ולא איצטרי' ככה לעכב⁹⁵ אלא חליצה מיעוט קריאה, והכי נמי חסרון דאתרוג דילפינן מולקחתם לקיחה תמה⁹⁶, לא מעכבא, וטעמ' שאינו מפורש בציוי אלא דר' (י) ש' בעלמא היא, ואהני דצריך לחזור אחר הכשר מיהו לא מעכב' דהויא כתוספת מצוה בעלמ' ומצוה לקיחה תמה לא קיים, והכי נמי ולמדתם אותם⁹⁷ שיהא לימודך תם עני רבא בתרי' כי⁹⁸ אפי' הכי קרא ולא דקדק באותותיה יצא⁹⁹, אף כי יש לדחות כאשר כת' בשתי פעמי' ¹. ולא דמיא לקיחה תמה דאתרוג ללקיחה תמה דמיניין ב' מינין דהקומץ כאשר אפשר לפנים. ונר' דהדר נמי כמצוה אחרת היא, דעיקר הדר הכתוב, היינו לפרש איזה פירי אמרה תורה ליקח, דהיינו אתרוג, שהוא פרי הדר מכל פירות, מיהו מדאפקיה בלשון הדר, לחזור אחר הדר מיהו לא מעכב, ומקיים לקיחה של ד' מינין וגם מדרך ² עליו. ור' ש"י פ"י גבי אתרוג שנקבוהו עכברים ³ אין זה הדר הואיל ומזכירין שם שמים עליו גם ביום טוב שיני בעיגן הדר, ומשמ' מפירושו שאין לברך על ⁴ הדר, ופלוגת' ⁵ ורבנ' בתכלת ולבן בפלוגת' דר' שמע' נ"ע ⁶ בהקומץ רבא בציצית, ורבנן סברי ארבעתן מצוה אחת, אם הטלת בעל ג' פעמי' ⁷, יש בה משו' כלאים, ואין יוצאין בשב'. ולר' שמע' דארבע ציצית ארבע מצות, הכי נמי תכלת ולבן לר' אי לאו וראיתם אותה, דמיניה ילפינן עד איכ' תרווייהו כחדא, לא מעכבי אהדדי. וטעמ' דסביר' ליה ששתי מצות הן. ולרבנ' דדרשי' וראיתם אותו או האי או האי, אי לאו וראיתם אותו, הא מעכבי אהדדי, וטעמ' דמצוה אחת הן. וכן שלשת מינין בלולב מצוה אח' הן ומעכבי בין למא' דא' לולב צריך אגד בין מא' דאמ' אין צריך אגד ⁸, אפי' לר' שמע' דפליג בציצית, בשלשת מינין מודה דמצוה אחת היא ומעכבי זה את זה, דבתיבי ווי' וענף עץ וערבי נחל, והא דמייתי בהקומץ רבא ⁹ מולקחתם לקיחה תמה דמעכבין זה את זה, לאו משו' שלשת מינין (ו) מייתי ליה, דהנהו בלא ולקחתם מעכבין דמצוה אחת הן משו' דכת' ווי' ¹⁰, ולא מייתי ליה אלא משו' אתרוג ושלשת המינין, דתנא במתני'

94. דב' נה ט. 95. ר"ל : במקרה של שנוי הסדר.

96. לעיל הע' 81. 97. דבר' יא יט. 98. ברכות טו ב. 99. שם ע"א.

1. לעיל ח"ב עמ' 29. 2. צ"ל : מברך. 3. סוכה לו ב ורש"י שם ד"ה אלא לרב.

4. צ"ל : אלא על. 5. צ"ל : דר' ורבנן, מנחות לח א.

6. צ"ל : ר' ישמעאל ור', שם כח א.

7. צ"ל : תכלת ג' פעמים [בסדין], ור' רש"י לו ב ד"ה סדין. 8. סוכה לו ב.

9. כז א. ועיין סוכה לד ב ובתוס' שם ד"ה שתהא.

10. כדרשת הספרא, אמור פרק ט"ז ה"ח "ומניין שמעכב"ם זה את זה שנ' ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל מלמד שמעכבים זה את זה" ורבנן הלל בפירושו (ירושלים תשכ"א) גרס "ת"ל ולקחתם וגומ'" (כג' כ"י רומי, הוצ' פינקלשטיין, עמ' תנ"ח) ופירש "מלמד שתהא לקיחה תמה דעד שיקח כולו לא יצא ידי חובתו". ובנוסח הספרא שהדפיס המהדיר הרב קולודצקי הכניס בפנים את המלים "שתהא לקיחה תמה" וכך נדפס בתו"כ עם פ"י דרך הקדש, הוסיאטין תרס"ח בהתאם לפירוש שם, אבל אין זה בדפוסים האחרים וגם לא בכ"י רומי. ולפי פירושו של מחברנו דרש הספרא את הווי' לעכוב, ועיין בערוך לגר' לסוכה שם ד"ה אמר לו.

ד' מינין שבלולב מעכבין זה את זה, דכל ארבעתן מעכבין זה את זה, אפי' אתרוג מעכב שלשת המינין ואחת משלשת המינין מעכב את אתרוג, שלא תאמ' הלא אתרוג וג' מינין לאו מצוה אחת הן, דהא לא כת' וכפות, אלא כפות, והרי אתרוג וג' מינין שתי מצות על כן מביא ולקחתם לקיחה תמה דלקיחת ארבעת' לקיחה אחת היא ומצוה אחת הן, על כן ארבעתן מעכבין זה את זה. והכי מוכיח בלולב הגזול¹¹ דתני' יכול אגדם כולם, וכי נאמר וכפות וכפות כת', ומניין שמעכבין זה את זה, ת"ל ולקחת' עד שתהא לקיחה תמה, כלומ' בלקיחה תמה דהיינו בלקיחת ארבעתן הויא מצוה אחת, ומדקאמ' מי כת' וכפות ותלי טעמ' בווי' שמעי' דשלשת המינין דכתיבי ווי' מצוה אחת הן ולא קאמ' ומניין שמעכבין זה את זה, אלא אארבעתן כלומ' מדלא כת' וכפות א"כ אתרוג ושלשת המינין שתי מצות הן ולא יעקבו¹² זה את זה ת"ל ולקחתם וכו', פי' שאין לקיחה שלימה מצות אחת אלא בלקיחת ארבעתן. וכל המפרש ההיא דהקומץ רבה לקיחה תמה ולא חסירה וקאי נמי על שלשת מינין (דמע')¹³ דמעכבין אינו אלא טועה, דשלשת על ידי ווי' עדיפי למיהוי מצוה אחת מארבע ציציות מתכלת ולבן דמעכבין אי לא וראיתם אותה, א"כ למה לי ולקחתם לעכב, הילכך לא מיייתי בהקומץ ולקחת' לקיחה תמה, שהיה משמע לקיחה תמה לעיכוב, אלא לשווינהו לארבעתן מצוה אחת. ושרא לי' מריה לר"ת¹⁴, שהגיה בספרו בהקומץ רב' לא שנו דמעכבין דבעינן לקיחה תמה אלא שאין לו ורוצה לומר דילכך (ו) כת' ולקחת' לקיחה כמו שיהיו יחד בידו, אפי' למ"ד לולב אין צרי' אגד, ובה לכו' גדולו¹⁵ מפורש שאין לו כלל אבל יש לו ומגביה כל אחד ואחד אין מעכבין למ"ד אין צריך אגד. ולפר"ת ופר"ש קשה מאי הא דקאמ' אין מעכבין, דמשמ' אין מעכבין זה את זה הלא כולם בידו, והא דתנן¹⁶, נקב וחסר כל שהו פסול, היינו שצריך לחזור אחר הכשר ולפי האי טעמ' הוא הדין אם אין לו הדר יטול שאינו הדר¹⁷, דלקיחת ד' מינין מיהא מקיים.

ולשון ספר יראים¹⁸, מעשה באנשי כרכים¹⁹ שהיו מורישין לולביהן לבני בניהם, הרי אפי' לרבנ' דאמרי יבשין פסולין, בשעת הדחק מודו דמברכין על היבשין²⁰. ר' טרפון אומ' אפי' שלשתן קמוטין²¹, אמ' רב²² אמ' שמו, הלכ' כר'

11. סוכה לד ב, ושם: יכול יהא אתרוג עמהן שאגודה אחת אמרת.

12. צ"ל: יעכבו. 13. נכפל בסוף השורה.

14. עיין בתוס' מנחות כז א ד"ה לא שנו ובתוס' סוכה שם ד"ה שתהא וברא"ש סוכה פ"ג סי' י"ד שדחה את הגהת ר"ת מט"א, ומחברנו נקט אותה לשון שבה נקט ר"ת לגבי אחיו הרשב"ם בהקדמחו לס' הישר, ר' בעלי התוספות עמ' 528.

15. ד"ו ל"ד ע"ד, ד"ב עמ' 171.

16. סוכה פ"ג מ"ו ובבלי שם לו ב.

17. בראבי"ה ח"ב עמ' 404 בשם אביו והר' יעקב מאורליינס.

18. סי' קנ"ד, השלם סי' תכ"ב, רמד ע"א.

19. סוכה לא א.

20. ע"כ מהיראים שם, ועיין בתועפות ראם אות ל"ח וההמשך ביראים שם רמ"ב ע"א.

21. צ"ל: קטומים, סוכה לד ב. 22. צ"ל: אמר רב יהודה.

טרפו, והא דתנן נקטם ראשו²³ פסול לכתחילה קאמ' ויחזור אהור אחר ואי ליכ' אחר מברך על זה, דאשכחן דקתני פסול במקום דכשר בדיעבד, דתנן במנחות²⁴ ומייתנין בכיצד צולין²⁵, נטמאו שיריה אבדו ואז²⁶ נשרפו וכו' ומוקמ' התם דיעבד כשר והמעין שם לא יטעה כי ראיי' גדול' הוא. עד כאן לשון ספר יראים. אע"ג דמסקי' התם²⁷ חדא דפסול דיעבד משמ' ועוד²⁸ באין לכתחיל' משמ', ה"פ ועוד כלומ' ואפי' אם תפרש פסולה להקטיר קומצה לכתחילה באין לכתחילה משמ', כן פר"ש שם²⁹. ואין אני רואה ראיתי ר' אליעזר, כי הוא מדמה פסול דאתרוג לפסול דקדשים והם רחוקים זה מזה, כי מאי פסול דקדשים דיעבד כשר גמור, דבקדשי' בעינן קרא לעכב, אבל בשאר מצות ציווין זהו עיכוב³⁰, הילכך פסול דאתרוג אפי' דיעבד, והיינו שלא קיים מצות לקיחה תמה או לא קיים מצות הדר, אבל לקיחת ד' מינין מיהא קיים, הילכך על חסר ושאינו הדר מברך ולא מטעמי', אלא כמו שכתבתי למעלה. וראיתי אנשי כרכים שהביא יש לדחות מפני שלא היה מצוי להם לשנים רבות לשמ' ³¹ תשתכח תורה לילה. ומעשה³² בשעת הסכנה שהבאנו גזרים³³ שיש בהם ד' טפחי' וישבנו תחתיהן, יש לדחות דווקא בפסול דרבנן ובהקומץ רב' אמרי' ולקחתם לקיחה תמה לעכב וכבר כתבתי דהיא לקיחה תמה לעשות אתרוג וג' מינין מצוה אחת, ועיין למעלה. והמפר' ה"א דהקומ' רב' לעכב, וטעמ' משו' דהו' להו' תרי קראי חד למצוה וחד לעכב, טועה, דלא בעינן תרי קראי אלא בקדשי' אבל בכל המצות ציווין הוא עיכוב. וא"ת הא ר' ורבנ' פליגי בהא מילת', דלר' אי לאו וראיתם אותו משמ' עד דאיכ' תרוויהו כחדא, לא הו' מעכבי, ולרבנ' אי לאו וראיתם אותו דמשמ' האי לחודיה והאי לחודיה, הא מעכבי, וקיימ' לן כרבנן א"כ הכי נמי בחד' שאינו הדר. הגה כתבתי כבר, דר' ורבנן בהא פליגי דר' סביר' לי' דתכלת ולבן שתי מצות הן ולרבנ' מצוה אחת הן, והשת' אין להקשות מהקומ' רב' דמשמ' שם דלקיחה תמה דלעיכובא וכבר כתבתי. והא דתנן³⁴ של תרומה טהור' לא יטול ואם נטל יצא³⁵ ושל תרומה טמאה לא יטול האי³⁶...

איבעי' להו' של פשתן מהו שיפטר בשל צמר³⁷ צמר בפשת' הוא דפטר כיון דתכלת

23. צ"ל: ראשה, שם במשנה, לג ב. 24. פ"ג מ"ד. 25. פסחים עז ב.

26. ביראים שם: או, ובפסחים "נטמאו שיריה אבדו שיריה כמדת..." ובמנחות: "נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה".

27. פסחים שם. 28. נשמט: חמשה דברים.

29. ד"ה עוד.

30. זאת היא שיטת התוס' מנחות לח א ד"ה ואם הקדים: "דהא לא בעינן שנה הכתוב לעכב אלא בקדשים" וכ"ה בס' כריתות, לשון לימודים שער א' סי' כ"ב, ועיין בפחד יצחק ערך עכוב.

31. צ"ל: ושמא תשתכח תורת לולב.

32. סוכה יד ב. 33. שם: נסרים. 34. סוכה פ"ג מ"ה.

35. שם: כשר ולפנ"ז במשנה של תרומה טמאה פסול.

36. כאן חסרות לפי הנראה שורות אחדות, שבהן הסביר המחבר משנה זו.

37. מנחות לס ב, ועיין לעיל עמ' 208.